

Marit

– Férjnél van? – kezdte a beszélgetést a fiatal nő.

Már ismerte őt, gondozó az idősök otthonában, állítólag rosszul bírja a stresszt, ezért rengeteget dohányzik. A szomszédasszonya panasolta egyszer, aki a demens részleg vezető ápoló, hogy a műszakok alatt rendszeresen kijár az épület mögé, akadályozva ezzel a munka gördülékeny menetét. Tekintete most is nyugtalanul cikázott, miközben leterítette pink matracát és törökülésbe helyezkedett. Marit az ilyen, személyével kapcsolatos kérdésekre mindig igyekezett a lehető legtömörebben válaszolni.

– Igen, férjnél.

Nem nézett a nőre, elég volt csak elképzelnie az arckifejezést, annyiszor látta már. Szánalommal vegyes meglepetés, az utóbbi csupán a színjáték része. Kicsi falu ez, az emberek pedig beszélnek. Az oktató bekapcsolta a zenét, és meggyújtott, majd a terem közepén elhelyezett egy mécses.

– Belégzés, kezek a fej fölött, kilégzésre leengedjük, és hajolunk előre.

Jógázni a házi orvos javaslatára kezdett el, hogy karban tartsa meszesedő csípőízületét. Mikor lettek ilyen gondjai? Nem tudta pontosan, mint ahogy azt sem veszi észre az ember, hogy melyik nap vált ősze a nyár. A rozsdaszínű levelek gereblyézésekor azonban egyre többször kényszerült a kerti asztalra támaszkodva, oldalát dörzsölgetve szünetet tartani.

– Hajlítjuk a törzset, megkapaszkodunk a nagylábujjokban.

Mióta csak emlékezni tud, mindenhol ő volt a legmagasabb. Gyerekként az osztályában, később a kollégái között, a kötőklubban, az énekkarban, és most itt is. Száznolcvanhat centiméter. Néhány praktikus előnyön kívül azonban fizikai adottságaiból nem sok öröme származott. Hosszú, csontos lábai az évek alatt meggömbültek, cipői eldeformálódtak, a háta meggörnyedt. Előrehajolt, de a lábujjait nem érte el, így kénytelen volt kezét a térdén pihentetni. Akaratlanul is a fiatal nőre pillantott, Kari-Annének hívták talán, vagy May-Brittnek, elszántan kapaszkodott a nagylábujjába, fölényes gúny villant a szemében.

– Belégzés, emeljük a törzset, kilégzésre harcospóz.

Marit inogva egyensúlyozott, kapálózott, igyekezte elkerülni az eséssel járó feltűnést. Az oktató a vállára tette a kezét, hogy segítsen beállítani a pózt, jól eső, meleg érintésétől hirtelen az anyja jutott eszébe. – A manökenek ilyen magasak – szokta mondani. Tizennégy éves volt, éppen a konfirmációjára rendelt ruhához vettek méretet. – Hát nem olyan, mint egy manöken? – lelkendezett akkor is, miközben a szabó közönyösen hümmögött. Szegény anyja szerette az effajta illúziókat, betakarták, elringatták, távol az élete fájdalmas valóságától, attól, hogy a férje egy nap kihajózott, s csupán egy levélben közölte: ő máshol boldog.

– Belégzés, karok a fülek mellett, kilégzésre bal lábbal elrugaszkodunk a talajtól, egyenes nyak, egyenes hát, tekintetünket a földre szegezzük.

Csípője ropogott, kinyújtott karjai remegtek. A fiatal nő magasabb szintre emelte a pózt, lábfejét a tenyerébe fektette, egyre közelítve azt a tarkójához, akár csak egy táncos. – Mindenáron való hengegés – gondolta Marit, ahogy a halántékán kidagadó ér lüktetését figyelte. Egyre ingerültebb lett. – Szedd össze magad! – motyogta lehajtott fejjel. – Koncentrálj! Tekintetét a matracára szegezte, a márkajel betűire, az Y kopott szárára.

A konfirmációhoz a templomkertben gyülekeztek. Emlékszik, hogy aznap a köd a fjordtól egészen a temető dombjáiig felért. Tyúklépésben araszolt a templomhoz vezető meredek lejtőn. Legutóbb apjával járt erre, a kikötőbe igyekeztek. Apja a szigeten kitermelt fát szállította a környező városok faüzemeibe, s habár ott ígéretet tett, hogy a konfirmáció után bergeni hallevest esznek majd, Marit akkor látta utoljára. Emlékszik a váratlanul feltörő, fullasztó dűhre, hogy minek ez a felhajtás, mert ha létezik is egyáltalán Isten, nem valószínű, hogy pont rá lenne kíváncsi. Aztán egyszer csak, máig nem érti, hogyan, az aszfalton találta magát, lenyúzott tenyérrel, fogai közt csikorogtak a kavicsok. – Kiterült a troll! – röhögött valaki, ahogy elhaladt mellette. Zúgott a füle, próbálta felmérni a ruháján esett kárt, amikor jött az anyja, és felnyalábolta. – Istenem, te gyerek – sópánkodott –, azok az ingatag lábaid!

– Kezek a földön, hajlítjuk majd a könyökökre támasztjuk a térdeket, dőlünk előre.

Ha jól emlékszik, így is nevezik ezt a pózt: a táncos. Mint egy megfeszített íj, magyarázta az első órán az oktató, a magasba emelt láb a gerinc meghosszabbítása, erős és hajlékony. A konfirmációról ennyi emléke maradt, illetve hogy a szertartást követően a kávézó tulajdonosa végigmérte eséstől összekoszolódott ruháját, miközben anyja zavartan nevetgélt mellette. Hány év telt már el, és lám, ez a nő, aki akkor talán még meg sem született, képes eszébe juttatni azt, amit az áfonyalekváros palacsinta fölött ülve, apjára gondolva érzett. A mérhetetlen elhagyatottságot. Mégis mit kérdezősködik? Honnan veszi, hogy csak így faggatózhat? Talán az anyja mesélte neki? Vagy valamelyik öreg, az idősek otthonában? Hogy a Marit az a szerencsétlen, akinek kihajózott az apja, és soha többet nem jött vissza. Ki gondolta volna, hogy egy nap majd talál valakit, aki hajlandó elvenni?

– Leülünk, egyenes a hát, ellazítjuk az arc izmait.

Olavval a falu tavaszi nagytakarításán beszélt először. Mindketten a játszótér virágosítására jelentkeztek, Maritnak ugyanis ez a program esett a lakhelyéhez legközelebb, Olav pedig rajongott a növényekért. A játszótérről ráláttak a temetőre, ahol krizantémok sárgállottak Marit anyjának frissen betemetett sírján. A nap végén Olav hazakísérte, és miután végigfuttatta tekintetét Marit keszuskusa, gazzal benőtt kertjén, felajánlotta, hogy segít rendbe tenni azt. Marit kávéval kínálta, és a konyhaasztalnál Olav másik szenvedélyéről, a rádiókról és a rádióklub következő találkozójáról mesélt, amit Kristiansandban rendeznek majd. – A déli part gyönyörű ilyenkor. Van kedved velem jönni? – kérdezte, mintha magától értetődő lenne, hogy ez a következő lépés az ismeretségük szorosabbá tételéhez. Marit beleegyezett, hogy vele tart, de a külön szobához ragaszkodott,

és habár az Olav autójában éktelenkedő ősz hajszálak zavarták, összességében kellemesnek találta a közös utat.

A mai napig beleborzong abba a szabadságba, amit a tengerparti városban érzett. Nem ismerte senki, végre nem ő volt Marit, a troll, a görbe lábú, horgas orrú szerencsétlen, akit elhagyott az apja. Egy nő volt csupán, akinek a szálloda éttermében a reggelinél kávé töltséget egy középkorú, enyhén pocakos férfi. Biztosan a férje, gondolta, aki rájuk nézett.

– Kezeket összekulcsoljuk a hát mögött, és emeljük magasra, ameddig a vállunk engedi.

Kristiansand után három hónappal, egy hűvös szeptemberi napon összeházasodtak. A szertartás, akárcsak anyja temetése, rövid volt, kevés résztvevővel. Olav ragaszkodott a népviselethez, ő azonban csak egy fehér kosztümöt viselt. A mindössze tizenöt meghívottal együtt báránypörköltöt, zöldborsópürét és főtt burgonyát ettek, miközben a vendégek őt és Olavot életű beszédek tartottak, anélkül, hogy Maritot valójában ismerték volna. Aznap boldog volt. Ült az étteremben újdonsült férjével az oldalán, és arra gondolt, hogy igenis jó döntés volt ez a házasság, mert ha valaki, akkor Olav nagy valószínűséggel nem hagyja majd el. – Egy idő után mind félrelép – mondta egyszer a szomszédasszonya, miközben gyökerestől tépkedte kertjében az elrohadt nárciszokat. Azon a tavaszon különösen sok eső esett.

Vajon ez a fiatal nő férjénél van? Nem visel gyűrűt, és nem is tűnik olyan típusnak. Inkább olyannak, mint aki ráakaszkodik egy kollégájára, vagy részegen a lengyel vendégmunkásokra, hátha hazamegy vele valamelyik.

– Kilégzésre előrehajlunk, kezek a padlón, hajlítjuk a térdet, lassan leengedjük a csípőnk, guggolásba érkezünk.

Marit ujjbegyei a matracot súrolták, enyhén rogyasztott térdel próbálta leengedni a csípőjét, a guggolásnak azonban a közelébe se került. Lábféjét a matrac szélére csúsztatta, térdé így végre könnyebben hajlott, ujjai lassanként felemelkedtek a földről, csípője ereszkedni kezdett, vállai felcsúsztak a füléig. Kezét ökökbe szorította, mint aki kapaszkodik, a többieket leste, már mindenki guggolt, a fiatal nő, mint aki imádkozik, egymáshoz érintette két tenyerét, és könyökével tolt ki oldalra a térdét. Marit dőlni kezdett hátrafelé, lábai azonban egy ponton túl nem hajlottak tovább, és mire felismerte, hogy felállni már késő, mint egy tehetetlen zsák, a matracára zuhant.

Kacaj harsant fel mellette, tarkóját kicsapta a szégyen hideg verejtéke.

„Azok az ingatag lábaid.”

„Férjénél van?”

Szédült, fogait összeszorította, arcok villantak fel szemhéja fekete vásznán.

„Javaslom, kezdjen el jógázni.”

„Nézzétek, hogy kiterült a szerencsétlen!”

Lehajtott fejjel, félíg csukott szemmel felcsavarta a matracát, felkapta a földről a telefonját és a kulcsosomóját, nem érdekelt, hogy a zörgéssel tovább zavarja az órát. Tudatába valahogy még utat tört az oktató hangja, talán neki mondott valamit, vagy csak egy újabb pózt magyarázott épp, Marit azonban kizárólag a menekülésre koncentrált, arra, hogy kijusson ebből a teremből, az épületből, eltűnjön még a környékről is, amilyen gyorsan csak lehet. Fülében visszhangzott a

gúnyos kacaj, de amikor végre elért az ajtóhoz, váratlanul, egy földön hagyott szatyorban megpillantott egy kankalint, és megtorpant. Az első növény, amit Olavval a közös otthonuk kertjébe ültettek, egy sárga kankalin volt.

Olavval. A férjével. Az otthonukban.

Artikulálatlan, állati üvöltés hasított keresztül a termen, beleütközött a tükrös falakba, szétszabdalta az oktatóra összpontosított figyelem feszes hálóját. Néma csend, egy sirály vijjogása, majd zavart suttogás. Lassan Marit is eszmélt, gyomráig hatolt a rászegezett tekintetek sokasága.

– Elnézést – motyogta maga elé, majd a sokktól és zavartól támolyogva sarokon fordult.

Keze még remegett, amikor beindította az autót, de miután elhagyta a környéket, lassan megnyugodott. Kevés olyan szép dolog van, mint a sötétszürke víz felszínén megcsillanó napfény – gondolta, miközben a keskeny hegyi úton kanyargott.

Hazaérve Olavot a kerti fotelében találta, mellette a falnak támasztva a gereblye, éppen kávéval töltött egy csészébe. – Te is kérsz? – kérdezte, amint meglátta a kapun besétáló Maritot. – Igen – felelte Marit, majd leült férje mellé. – És? – kérdezte. – Jó volt – válaszolta Marit. Vett egy mély levegőt, talán a legmélyebbet az elmúlt években, kényelmesen hátradőlt a székén, majd szépen, lassan kifújta. – Legközelebb viszont inkább a városba megyek – mondta. – Állítólag ott kisebbek a csoportok. Olav bólintott, miközben Maritot addig ismeretlen derű járta át, és csak nézte, ahogy az eget narancsszínűre festve lassan lebukik a hegyek mögött a nap.